

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden September 14-dik napján, 1813-dik esztendőben.

B é t s.

Gróf *Stackelberget*, a' Pétersburgi Csász. Udvarnak, a' mi Fels. Udvarunknál lévő meghatalmazott rendkívül való követjét, hasznos szolgálatjával való megelégedésének kinyilatkoztatására a' Sz. *Neuszky Sándor* Rendjének brilliántokkal gazdagon felékesített tziemerével megajándékozni, 's hozzá való különös kegyelmességének megbizonyítására tulajdon kezével irt levelével meg tisztelni méltóztatott *I. Sándor* Orosz Császár Eő Felsége.

A' mi kegyelmessen uralkodó Fels. Császárunk és Királyunk, az Orosz Cs. Armadiának fő vezérét *Barclay de Tolly* Gyalogság Generálisát, és Gróf *Ostermann* Lovasság Generálisát a' Maria Trézia vitézi Rendjének Commendatoraivá, *Jermaloff*, és *Knorring* Orosz Generálisokat pedig kis kereszties vitézeivé tenni méltóztatott. Az elsőbbet azon bölts rendeléseire nézve, mellyeket ő a' múlt Augustus 30-ik napján, Cseh Országban a' Kulm mellett történt verkedésben mutatott, az utolsóbbat pedig, úgymint Gróf *Ostermann* Generálisát azon vitézi tetteiért, mellyeket ugyan azon holnap 29 és 30-ik napjain, a' vezérlése alatt lévő Orosz Csász. testőrző sereggel mutatott vala az ellenséggel való verkedésben.

Az Áustriai Csász. és Kir. Ármadánál következő katona fellyebb emeltetések tétetődtek. F. M. Lajtinánt *Marquis Chasteler*, *Ducka*, és Gr. *Colloredo-Mansfeld Jeromos*, F. M. Lajtinántokat Generál Fegyver Tármenterekké, B. *Frimont* hasonlóképen G. F. M. Lajtinántot lovasság Generálissá. — *Kroyherr*, Gr. *Murray*, B. *Wimpfen*, *Bienenthali Richter*, *Greth*, *Kutschera*, *Merville*, B. *Koller*, Gr. *Klebensberg*, és Gr. *Hardegg Ignátz* General Majorokat F. Marsal Lajtinántokká. — *Novák* Oberstert az Ingenieur Corpustól; *Klopfstein* Ob. a' *Deutschmeister* Regimentjéből; *Abele* Ob. az *Erbache*ből; *Gabelkoven* Ob. a' *Davidovich*ből; *Volkmann* Ob. a' *Jellachich*ből; *Torry* Ob. a' *Hiller*ből; *Gober* Ob. a' *Hohenlohe-Bartenstein*ből; *Fürstenwerther* Ob. a' *Lajos Fő Herczeg*ből, és *Desfours* Ob. a' Császár vasas R. gből Generál Majorokká tenni méltóztatott Fels. Urunk,

Továbbá Generál Major *Mariássyt* a' *Weidenfeld* derék Magy. gyalog regimentjének tulajdonossáva; *Pirquet* Kapitányt a' 8-ik vadász Batalliomból, *Pauliny* Fő Strázsamestert a' Császár huszár seregéből; *Latour* Oberstert a' *Lichtenstein* Aloys regimentjéből, és *Pfister* lovas kapitányt, a' *Riesch* dragonyos seregéből a' *Mária Trézia* vitézi Rendjének vitézeivé tette Fels. Urunk'

Hadi Történetek.

I. Belső Austriában.

A' Klagenfurti tudósítások szerint, e' folyó Sept. 6-ik napján, ujobban megtámadta az Olasz országi Vice Király *Eugenius Napoleon* az Austriai hadi seregeket *Feistritz* mellett a' Dráva folyó viznek jobb partyán. Az alatt, hogy az ő armádiájának nagyobb része egyenesen és szemközbe előnyomúlt, egy számos népből álló *colonne* az ugynevezet *Bärenthalmon* keresztül az Austriai Csász. seregek által elfoglaltatott hegyek ellen marsirozott. Tizenhat óra alatt ötször újította meg a' Vice-Király a' verekedést, még pedig mindannyiszor újabb és pihent hadi néppel, de ezeket mindenkor nagy bátorsággal visszaverték a' Cs. Kir. hadi seregek, és a' sántzokba vonatott ágyukkal igen sok kárt tettek az ellenségben. De minekutánna esteli 8 órakor szerentséje volt, a' mi armadánk bal szárnyát a' hegyekről lenyomni, és a' mi fekvésünk hata megett minket fenyegetni: szükségesnek találta Fegyver Tármaster *B. Hiller* mind a' *Feistritzi*, mind a' *Loibli* táborhelyekből hadi népünket hátrább húzni, 's azokat a' Dráva folyóviz bal partyaira által vinni, és által menetelek után minden azon folyóvízen lévő hidakat elrontatni.

A' nevezett Cs. Kir. vezér azokat a' kormánya alatt lévő hadi seregeket, mellyek 16 óra alatt, az ellenségnek minden réájok ütését, egyedül *Chimani* és *Welsperg* granatiros batalionoknak segítségével kiállották, 's vissza verték, nagyon ditséri, ezen kívül Generál *B. Vétseinek* bölts rendeléseit, és *Weigel*'s *Baumgarten* Obertereknek vitézi magok viseletét, nem különben *Spanoghy* Kapitánynak, és *Weingarten* fő Hadnagynak bátorságokat, és a' réájok bizott dolgoknak okos eszközlését felette magasztallya.

II. A' Brandenburgi Marchionatusban.

A' Berlini közönséges újság levelekben, illy foglalatú, Augustus 20-ik napján költ Kotbusi levél olvastatik: „E' folyó hónapnak 22-ik napján a' 4-ik Frantzia osztály sereg, melly körülbelől 25000 emberből álló, itt marsirozott keresztül. — Ugyan ekkora' 12-ik Fr. osztály sereg Marsal *Oudinot*, a' 2-ik osztály sereg Marsal *Victor*, és a' 7-ik osztály sereg osztályos Generális *Regnier* vezérlések alatt körülöttek marsiroztak el, mellyeket mind össze a' *Bertrand* Generál kormánya alatt lévő 4-ik osztály sereggel együtt száz ezer emberre lehet tenni.

Hogyha ezek a' Fr. osztály seregek egyen egyen csak 20000 emberre tétetnek is, és ha a' Pádúai hertzeg (osztályos Generális *Arrighi*) a' vezérlése alatt lévő lovaság csak 10000 emberre számláltatik is, még is 90 ezer emberre mennek azok a' Fr. hadi seregek, mellyek Berlinre fenik fogaiakat, következésképen nagy háládatossággal tartoznak azon városnak lakosai azoknak, a' kik őket magok vérekkal védelmezték, és védelmezik még most.

A' Svétziai Korona Hertzeg (vólt Fr. Marsal *Bernadotte*) a' múlt Augustus 25-ik napján, Teltowi fő hadi szállásáról, következő hadi tudósítást botsátott ki: A' Frantzia armáda, *úgymond*, nagyon takarodik vissza, minden hidakat el ront maga után, 's az *Albis* folyóviz felé futni lattatik; de a' sem lehetetlen, hogy alsó Lusatziában *Lukau* mellett összevegyűlni, 's ott ki állani szándékozik, a' melly várost a' fegyverszűnés ideje alatt nagyon megerősített és sántzokkal is körül vett az ellenség. — Azonközben nyomon üzik és szüntelen nyughatatlankodtattyák őket a' mi könnyűszerű seregeink mind hátul mind oldalalag. — Az Oberster *Bréndel* és *Benken-dorf* vezérlések alatt lévő Kozák osztályok,

alsó Luzatziának Dahme és Herzberg nevű helységekig előbre nyomultak, Luckenwalddet az Orosz hadi nép elfoglalta, *Orurk* és *Csernitscheff* Orosz Generálisok pedig még meszszebb nyomultak. Az ellenséget az erdők, tavak mentették meg a' nagyobb veszteségtől. — Az egyesült hadi seregek szüntelen való mozdulásban vannak.“

„Ugy gondolkozott *Napoleon* Császár, hogy ő bámulásba ejti Európát, ha *Berlint* az ellenségeskedés elkezdése után mingyárt elfoglalhattya, melly tzeljának eszközésére nagy hadi erőt gyűjtött öszve, melly az utolsó tudósítások szerint négy osztály seregekből, úgymint a' *Reggioi*, 's *Bellunói* hertzegeknek, és a' *Reynier's* *Bertrand* Generálisoknak 80 ezer emberből és a' *Páduai* hertzeg 10 ezer lovas katonáiból állott vala. Az ellenségnek fel tett tzelja az által tétetett semmivé, hogy az egyesült seregek egyyüvé gyűltek, és erányos helyet választottak magoknak. Közönséges verekedésbe nem akarta az ellenség magát bortsátani. Hihetőképén az egyesült hadi seregeknek Cseh Országban való mozdulásaik kenszerítették őket a' hátra menésre.“

„A' *Magdeburgi* katona őrizet *Girard* Generál vezérlése alatt az *Albis* vizén által ment, és *Burg's* *Moökern* városokon által, *Genthing* és *Cisarig* nyomult. Ennek az ellenséges seregnek előbre való menetelét *Prusszus* Generál *Puttlitz*, hét batallionnal négy napig tartóztatta. Generál *Hirschfeld*, a' ki azonközben az egyesült hadi seregeknek megerőssisékre a' nagy ármádiához hívatott, tegnap estétől fogva ismét *Brandenburgba* van, és a' Generál *Puttlitz* corpusát, 's néhány *Kozák* regementeket magához vonván, a' *Magdeburgi* *Frantzia* őrizetet *Magdeburgba* vissza hajtotta,“

„Generális *Walmoden*, a' kit *Augustus* 21-ik napján az *Eckmühli* hertzeg (*Davoust* Marsal) nagy erővel megtámadott vala, ditsősséges magavédelmezése után, a'

Mecklenburgi herczegségben *Hagenowba* vonta magát; azonközben a' *B. Vege sack* Generál-Lajtinant osztály serege mindenkor *Lübeck* előtt állott.“

„A' mint *Bülow* Gen. Lajtinantnak ma estve vett tudósításából értettem, az ellenségnek hátrálása a' futáshoz hasonlít. Egész seregenként elhánnyák a' katonák fegyvereiket, és az elfoglaltatott puska poros szekereknek száma már is 60-ra megyen.“

Midőn *Augustus* 21-ik napján Generál *Vandamme* *Kulm* mellett, az egyesült *Austriai*, *Orosz*, és *Prusszus* hadi seregeket megtámadta volna, hertzeg *Schwarzenberg* *Feldmarsal* *Báró Simonyit* a' *Hessen-Homburg* huszár regementjének derék Fő Strázsamesterjét, három eskadronnal az ellenségnek azon bal szárnya ellen küldötte, melly az ármádától elszakadott és *Aussigig* ment előbre. A' nevezett magyar huszár Fő Strázsamester az ellenséget utól érvén, azt olly nagy vitézi bátorsággal megtámadta, hogy az sok veszteség után magát, *Königswald* mellett a' kősziklák közzé húzni kénytelenített, a' midőn a' nevezett vitéz magyar tiszt lovasaival elle ne semmit sem tehetvén egy eskadron huszárt lovairól le szállított, avval az ellenséget újra megtámadta, széllyel szórta, 's közzülök két tisztet, 115 köz embert, és 14 lovat ejtett fogságba.

III. Sziléziában.

A' *Sziléziai* 3-ik *Septemberi* privilégiált újságlevelek szerint, azon napon *Fr. Generál Vandamme* 109 fogságba esett *Frantzia* tisztel együtt *Broszlóba* vitetett. — (Ez a' *Vandamme* Generál születésére nézve *Hollandus*, és azoknak a' *Belgák*nak, a' kik a' múlt század utolsó negyed részében az *Orániai* hertzegi ház ellen feltámadtak, vezérek vólt; hanem azon pártos *Belgák*nak megzaboláztatások után, sok

tzimborás társaival együtt Frantzia szolgálataiba állott, és Spanyol országban vitézi módon viselte magát). Egy időtől fogva sok fogságra esett Frantziák és Spanyolok vitettek azon városon keresztül. A Spanyolok többire mind olyanok, a kik a Spanyol Országi insurgensek között a Frantziákhoz szöktek. A következő napon egynéhány ezer hadi foglyok várattak Boroszlóba, a kiknek bekísérésekre a polgári katonaságnak egy része küldetett eleikbe.

Továbbá a nevezett Sléziai privilégiált újság levelekben Orosz Gyalogság Generálisának, Gróf *Langeronnak* egy olly hivatal szerént való tudósítása találtatik, mellyben minden a múlt Augustus 18-ik napjától fogva Siléziában esett hadi történetek summásan előadattatnak, még pedig következő rendel: *Lauterseifenből, Löwenberg mellett Augustus 30-dik napján, 1813-ik esztendőben*: Mi, úgymond a nevezett Orosz vezér, bámulásra méltó előmeneteleket teszünk; tíz napok alatt kilentzer verekedtünk az ellenséggel. — Augustus 18-ik napján (az Orosz Kalendárium szerént annak 6-ik napján) Laen környékén a Bober folyóvíz mellett *Kajsaroff* Generált nagy erővel megtámadta az ellenség, de vissza veretett. — Augustus 19-ik napján, Generál Gróf *Langeron* a Bober vizén Zobten mellett által menvén *Macdonald* Marsallal erőssen meg verekedett, a melly alkalmatossággal az utólsóbbnak minden tábori bagázsija elvétellett, és 100 embere elfogatott. — Augustus 21-ik napján, *Löwenberg* mellett maga *Napoleon* támadt meg minket, midőn a nekünk adatott parantsolat szerént, magunkat szép rendbe vissza húztuk, és telyességgel semmit sem árthatott nekünk az ellenség.

Aug. 22-ikén a Gróf *Langeron* avantgárdáját *Löwenberg* és *Jauer* közt meg támadta az ellenség; mi *Goldbergbe* vontuk magunkat vissza. — Augustus 25-ik nap-

ján egy fő verekedésre tett *Napoleon* készületeket. Mi pedig fényes nap szemelattára, 's minden veszteség nélkül, öt verstére (Orosz mértföldre) vontuk magunkat hátra, leg szebb rendben. — Aug. 24-ik napján vette észre *Napoleon*, hogy ő a maga plánumát elhibázta, és a betses időt elvesztette. Hadi erejének nagy részével, Marsal *Ney* társaságában *Lázatziába* visszament. A *Ney's Macdonald* Marsaloknak, és a *Lauriston's Sebastiani* Generálisoknak corpusaik, a *Macdonald* Marsal vezérlése alatt hátra maradtak.

„Aug. 26-ik napján ez a Fr. Marsal a mi armádánkat meg támadta, Gen. *Lauriston* a Gr. *Langeron* corpusára ütött, két versben vették el a Frantziák azon tetőket, mellyeken a nevezett Orosz Generál állott, de két versben verettek azokról le bajonettakkal. Dél után 3 órakor *Blücher* és *Sacken* Generálisok semmit sem ügyelvén a sűrű záporessőre, az ellenséget keményen megtámadták, a Prusszusok oroszlán módjára vívtak, 's vezérjeiknek minden rendelések remek munka volt, Marsal *Macdonaldot* megverték, megfutamtatták, 60 ágyút elvették.

Augustus 27-ik napján űzőbe vévén ötöt, ismét 18 ágyút vettek el tőlle. A Gróf *Langeron* kommandója alatt volt Generálisok *Kaptzewitz* és *Partschdoulischew* az ellenség kvarrójából 1400 embert vágta le. — Még azon a napon elfoglalta Gr. *Langeron* *Goldberget*, és minekutánna értésére esett volna, hogy *Puchod* Fr. Generál, a kinek feltett tzielja a vala, hogy az egyesült armádát *Schönaun* és *Jauer*en keresztül megkerülje, nagy zűrzavarban hátráljon *Katzbach* felé, ötöt űzőbe vétette, hertzeg *Scherbatoff* és *Korf*, 's *Rudzievitz* Generálisok pedig a Bober folyóvíz felé nyomták ötöt, melly mivel nagyon kiöntött, azon *Löwenberg* mellett által nem mehetett, és noha derekasau védelmezte

magát ez az ellenséges Generális, de a' sarat sokáig ki nem alhatta, hanem 4 Fr. sast, 22 ágyút, 60 munitziós szekeret, minden tábori bagáziáját el vesztette, és 4000 embere esett fogságba. —

Egyátalhyában a' lovasság Generálisa *Blücher* vezérlése alatt lévő egyesült Prusszus és Orosz hadi seregek 103 ágyút, 18 ezer embert, leg alább 150 munitziós, és ugyan annyi számú másféle szekereket vettek el az ellenségtől. — Illyenképen mi a' Bober vizénn által menünk, Generál Gr. *St. Priest* Greifenberghez marsirozik. — *Blücher* és *Sacken* Generálisok Bunzlaut elfoglalták.

Leg újabb hadi Tudósítások.

Tegnap dél után egy különös hivatal szerént való tudósítás adatott itt ki, mellynek rövid foglalata a' következőkkel áll: —

A' *Töplitzi fő hadi szállásról, September 9-ik napján 1813 eszt.* A' fő armadának előjáró seregei naponként mind bellyebb bellyebb nyomúlnak Szakszoniában. A' Generál Gr. *Wittgenstein* avantgardája tegnap ditsőségessen verekedett, az ellenséget Pirnából és Dohnából Drézdáig verte. — Este felé sok segítséget kapván az ellenség, az egyesült armadának előseregeit nérgesen megtámadta; de a' vitéz Oroszoktól vissza veretett, Pirna és Zehist visszavétettek, Zitschendorf is a' győzedelmeseknél maradt. A' Frantzia 14-ik huszár regementből, melly a' többtől elrekesztetett, két escadront csak nem egészen leapritottak a' Grodnói huszárok, a' kik életben maradtak, Obristlajtinántokkal együtt fogságba estek.

Az Armada jobb szárnyának előseregei Zittau és Rumburg előtt állanak. — Gróf *Zichy* Oberster Rumburgot erőszakkal megvette 's abban egynéhány embert

fogott el az ellenség közzül. — Ugy tett, mintha *Napoleon* Császár egész hadi erejét Generál *Blücher* ellen akarná fordítani, de az utolsóbb a' kínált verekedést el nem fogadta, hanem maga a' Nissa vizeig vonta magát hátrabb, a' melly időpontban az ő portázó seregei a' Gróf *Bubna* Generál kommandója alatt lévő Austriai seregek az ellenség háta megett hasznos szolgálatokat tettek. — Fő Strazsamester *Falkenhausen* és lovas Kapitány *Schwannefeld*, e' folyó September első napján, Görlitz és Bautzen közt (Felső Lusatziában) négy kompanya Fr. ártilleristákat, egy vadász eskadront, és egy kompanya gyalogságot megtámadván, azokat szeltyelszörték, és azt az egy ágyút is, melly a' Katzbachi verekedésben kezek közt megmaradt, töllök elvettek. — A' Vicenzai herczegnek (*Caulincourt* Marsalnak) titoknokját, a' ki Bautzenben kvartélyt akart tsinalni, oda való útjában elfogták.

A' Sveciai korona herczeg (vólt Fr. Marsal *Bernadotte*) Treuenbitzen és Wittenberga közt várta az ellenségtől való megtámadást, 's e' vegre Augustus 31-ik napját követett ejjel a' kormányja alatt lévő armadat öszve húzta: de az ellenség September első napján hátrálni kezdett, kiknek üzésekre számos lovasságot küldött a' nevezett Kn. herczeg. — Az idei táborozásnak, vagy inkább ellenségeskedésnek kezdetétől fogva 200 Fr. tisztet, 8000 közembert, és 40 ágyút fogott el ennek a' nagy vezérnek armadája.

A' Girard osztály serege egészen eltöröltetett; a' Luckau katona őrizet capitulált. — Gen. *Walmoden* Schwerin előtt áll, és sok segítséget vár; minden Frantzia forposztoktól, vagy külső őrző seregektől sok ember esik fogságba, és sok szökik által, nébány napok alatt, egynéhány ezere megyen ezeknek a' száma.

Frantzia Birodalom.

Azokat a' nagy pompákat, a' mellyekkel a' Frantzia uralkodó Császárné Cherbourgba való útizásában, St. Germainban, Evreuxben, Bernajban, és Caenben fogadtatott, hosszasan előadják a' Párisi újság levelek. — Maga a' Fels. Császárné Cherbourgban az osztálybeli helytartó bázába szállottbé; a' vele utazott személyek pedig a' nevezetesebb lakosoknak házaikba. — Mivel minden részről számos emberek gyűltek az Eő Felsége látására, 's tiszteletére, sokan szállást nem kaphatván a' városban, kénytelenek voltak honyokba vissza menni. A' Cherbourgi új kikötőhelyhez, mellyet Napoleon nagy mesterséggel építettett, Európában ritka van hasonló.

Spanyol Ország.

A' Párisi újság levelek szerént, a' mint egy magános tudósítás tartya (mivel sem ni újság levelek nem jöhetnek ki Frantzia országból) a' Dalmátziai Hertzeg Marsal *Soult*, a' Pampelunai és Sebastiani erősségeknek ostrom alól leendő fel oldoztatásokra tett, de nem szerentséltetett próbatétele után, a' Spanyol Országi határokon telepítette le a' Fr. armádának kormánya alatt lévő maradványát, 's táborhelyét és a' Bayonnei várat nagyon erősíti. A' Pampelunai és S. Sebastiani várakban maradt Fr. katona őrző seregek, mellyeket az Anglusok ostrom alá rekesztettek vala, a' mint lehet védelmezik magokat, de ele-

ségek elegendő nem lévén, végtére is kénytelenek lesznek capitulálni.

A' Könyvárosokhoz és Könyvkötőkhöz.

Hever még Bétsben a' *Magyar Mathesis*ből 120 eladó Exemplár; mellyek az azokból venni kívánóknak, illendő Rabat engedelemmel el fognak küldettetni, míg még a' tél ellent nem állana. — Az ez erránt szólló Leveleket tessék a' Kurir' Erd. Írójának Doctor *Decsy Sámuel* Úrnak küldeni.

Lehet még Magyar-Mathesist találni, de nem számosával,

Bétsben, Könyváros *Doll Antal* —

Posonban, Könyváros *Schwaiger András* —

Rév-Komáromban, Doctor és Prof. T. *Lévai Bálint* —

Sopronban, Rect. és Prof. T. *Raitsch Péter* —

Pápar, Prof. T. *Tóth Ferentz*. —

Pesten, Könyvkötő-Könyváros *Kiss István* —

Debretzenben, Math. és Phys. Prof. T. *Sárváry Pál* —

Kolozváron, N. N. Könyváros — Uraknál.

A' Pallerozott Mezei Gazdaság II-dik Darabjának, mellyen a' Föld-, és Plántamívelés' Systemája elvégeztetik, tsak 3 árkus híjja van; 42 arkus kész.

A' Bétsi *Cursus* Sept. 12-ik napján: — 100 Forint Conventziós pénz, 180 és 1/2 Forint Váltótzédulában. — Egy Császár arany 8 forint és 4E 1/4 krajtzár.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 12.

A' Magyar Kurir 22-dik darabjához.

A' Honnyi levelek és tudósítások 11-dik darabjának 26-ik lapján rövid szóval említettük azt a' szörnyű vízáradást, a' melly Augustus vége felé felső Magyar Országának néhány Vármegyéiben, nevezetesen Szepes, Abauj, Trencsin, Nyitra, Liptó, 's Arva Vármegyékben, sőt másutt is volt, és mindenütt sok kárt tett. — Erről a' tárgyról most már bővebb tudósításokat vettünk. Ennek a' rendkívül való özönnek sokan a' szüntelen való essőzéseket, mások a' Karpatus hegyeken lévő havaknak hirtelen való elolvadását teszik okául. Találtnak még olyanok is, a' kik azt állatták, hogy Arva Vármegyében a' Karpatus hegyeknek az allyán fakadott fel egy tó, a' mellybe szüntelen folyó víz a' Vág és több számszéd folyóvizeket annyira fel emelte, hogy azok a' magok partjaikon kirohantak, és minden azok mellett fekvő helységeket elborítottak. A' Vág vizére fekvő sok helységeken a' tornyoknál, templomoknál, kastélyoknál, és dombos helyeken épült házaknál egyebet látni nem lehetett. — *Zsolnában* Trencsin Vármegyének igen kies helyen fekvő városában, a' városnak csak az a' része maradt meg épségben, melly magasabb helyen fekszik, az alacsonyabb és a' Vág vizére fekvő külső városa pedig egészen elpusztult. — A' Vág partján lévő Csász. Kir. gabonás tárákat, tsűröket 's egyéb épületeket az özön elseperte, a' házaknak bútorjait, köntösökkel, írásokkal tellyes ládákat, és almariumokat magával elragadta. — *Kotskovetsset, Vig-Besztertzét, Dióst* elpusztította, sok embert, barmot meg fojtott, egy szóval le nem lehet azt a' veszedelmet és pusztulást irni,

mellyet ez a' Karpatus hegyekben Trencsintől nem messze eredett folyóvíz okozott vala.

Nagy Méltóságú Gróf *Illésházy István* Tekint. Trencsin és Liptó Vármegyéknek örökös és fő Ispánja, látván a' Trencsini lakosoknak inségeket, a' Vág özönétől elragadtatott embereket a' veszedelemből kiragadtatta, és mind maga példája, mind biztató unszolásai, mind adakozása által arra bírta másokat, hogy a' bizonyos veszedelemben fetregő polgártársaiknak 's felebarátjaiknak segítségül legyenek. — Tíz ember, a' kegyetlen Neptunusnak haragját másként el nem kerülhette, hanem egy magas előfára másztak fel, és azon harmad napig éjjel nappal hideget és ehséget szenvedvén, minden szempillantásban halálokat szemlélték; harmad nap múlva mások segítségekre menvén, kilentzen a' fáról leszállottak, 's bátorságos helyre vitettek, ellenben a' 10-ik a' fán merevedett meg.

Más folyóvizek is nagyon meg áradtak a' múlt Augustus 25. és 26-ik napjain éjjel nappal esett essővíz által. — Alsó Metzenseiffenből, Abauj Vármegyének mező városából, ekként írtak azon hólnap 28-ikán: Még a' legkésőbbi maradékoknál is emlékezethen fognak Augustus 25 's 26 dik napjai maradni. Az e' két napon esett essőt a' föld magába bé nem szívhatván folyóvizekké változott, 's mindent elborított. Még azok az apróbb folyóvizek is, mellyek az ő kútfejeiknél 's eredetek mellett patakokhoz hasonlóak, felette megnevekedtek, 's minden helységeket és mezőket elborítottak, kiváltképen azon helyeken, hol két folyóvíz egymásba üt.

A mi városunkat mind a' felduzzadt Bódva, msuda' hegyekről lerohant essővíz annyira elborította, hogy sok házaknak tsak a' héjazatjai látzattak, és nem tsak sok épületeket, szénával és gabonával tellyes tsűröket, és sok házi bútorokat és sertésst elragadott, hanem még réteket, telekeket, és kerteket is öszve rontott, és vagy iszappal borította bé, vagy a' földjeiket kimosta, 's mély árkokká változtatta. — *Szepsiben*, Ábaúj Vármegye szép mezővárosában, azokat a' házakat, a' mellyek a' Bódva vize mellett vóltak építve, tsak nem egészen elrontotta. — Szepes Vármegyében a' *Szomolnoki* nagy tó a' sok essővíz miatt felduzzadván, a' maga töltését széllyel rontotta, nem tsak sok magános hajlékokat elseprett, hanem még az olvasztó épületeket is nagyon megkárosította, 's azokat, mellyek a' Szomolnok folyóvíz mellett állottak, egészen semmivé tette. Másutt is ugyande kiváltképen ott sok ember temettetett a' vízbe. — *Rosnyó* bányavárosban 300 háznál többet rontott öszve az árvíz. Egy szóval azt a' felette nagy inséget nyomorúságot, mellyet a' 25 's 26 Augustusi nagy esők, és az azokból származott nagy vízáradások okoztak, lehetetlen elő beszélni. Azok a' hazak és tselédes gazdák, a' kik három vagy 4 héttel ennekelőtte mezei termésüket tsűreikbe örömmel takarították, a' kik a' természet urának áldásával akkor ditsekedtenek, és azt reménylették vala, hogy a' jövő télen abból tsendesen élhetnek, most mindenektől meg fosztatva lévén másoknak hajlékaik alá szorúttak, másoktól kérnek alamisnát, 's kezeiket öszvekutsolva sirnak elpusztult hajlékaiknak 's egyéb birtokaiknak iszapos földjén, vagy vigasztalhatatlanul siratják a' vizek örvényeibe temetett kedves feleségeiket, attyokat, anyokat, gyermekeiket és rokonaikat. Lehetetlen azt a' sok kárt, mellyet a' 25 és 26-ik Augustusi vízáradások okoztak, megbetsólni.

Nem tsak a' fellyebb nevezett Vármegyékben, városokban és helységekben, hanem másutt is sok kárt tettek az Augustusi sok essőzések. Komáromból az írták azon hólnap utolsó napján. A' mi szomszédtságunkban, úgymond, *Gutta* mező városban, a' melly mellett a' Vág folyó vize a' Dunába szakad, felette nagy veszedelemben forgottak a' lakosok; mind azokat a' töltéseket, mellyek ekkorig a' vízáradás ellen kőfal gyanánt vóltanak, a' Vág özöne széllyel rontván, azon városkát beborította. Az oda való boldogtalan lakosok sem előre se hátra nem futhatván hajlékaiknak héjazatjai alá vonták magokat, és mivel sohova sem mehetnek, nem munkálkodhatnak, kenyeret nem süthetnek, azon egész helységet a' Komáromiak táplállyák 's hajókkal hordják a' szegény Guttaiaknak az eleséget. Ennekfelette a' Komáromi lakosok is nagy szorongattatások közzé vóltak az Augustus utolsó hetében helyheztetve, mivel a' felámadt nagy szélvész azok közzül az apró hajók közzül ötöt, a' mellyek a' repülő hídnak köteleit tartják, elszaggatta, a' sebes víz a' hidat elragatta, 's annál fogva a' dunán innen, és dunán túl fekvő helységeknek egymással való egyességeket megakadályoztatta. — A' duna vize annyira meg áradt, hogy most sokkal nagyobb mint tavasszal szokott lenni.

Ílly rendkívül való vízáradások nem tsak Magyar Hazánkban, hanem, a' mint a' közönséges levetek hirdetik, Sléziában, Cseh és Szakszonja Országokban is vóltak, és a' hadakozó armádáknak munkájokat nagyon akadályoztattak.

Mi nekünk is méltó panaszunk van e' folyó esztendőbéli idő járása ellen, 's elmondhattuk, hogy a' leg korosabb emberek sem értek ennél változóbbat 's ártalmasabbat.